

הקדמה: עולם השבועות ומיניהן (ד)

שבועת הדיינים

מהי

שמות פרשת משפטים פרק כב פסוקים ו-י
דברים פרשת שופטים יט:טו; ספרי דברים פרשת שופטים פיסקא קפח, "רבי יוסי ... לשבועה"
רמב"ם הל' שבועות פרק יא הל' א, ה-ז; [הל' טוען ונטען א:א-ד]

כשבועת הפקדון

שבועות מט ע"ב, "היכן שוריי" עד הסוף
רמב"ם שבועות יא:כ
[רמב"ם שם הל' יד]

שבועת "הדיינים" – גדר מעורבותם

האם צריך שבי"ד יחייבוהו

ב"ק קו ע"א, "גופא אמר רב הונא ... בשלא קפץ"
גיטין לה ע"א "אמר ר' יהודה אמר ר' ירמיה ... בקופצת"
ר' חננאל ב"ק שם¹; שטמ"ק ב"ק שם, "והרמ"ה ז"ל ... וכן הלכה"; פסקי הרי"ד (שם), ד"ה מהכא
רמב"ן גיטין שם בד"ה הא, "וכתב ר"ח ז"ל ... פעם אחרת"; ריטב"א שם ד"ה והא

האם צריך שבי"ד ישביעוהו

רמב"ם הל' שבועות יא:ח-ט

תוס' שבועות לח ע"ב ד"ה לאתפושי (בעיקר "כשהוא מושבע ... הדיינים") (כ"כ סונוני' באראב' מקום 56 פ"א דרשונות את תלומת לבכ
דאוןן לכו פתוס' מתארים ומגירים את לבאצת דדיינים. כ"כ פונעץ דבין נקטת חסד' כללעצא - לפוא ציקר מעמת פתוס' - נדון בעצ"ה בלעז
דאונת' סווא'א)

שו"ת מהר"ם מרוטנבורג דפוס פראג סימן תשיב

פרישה חו"מ סי' פז ס"ק לא, "ומ"ש הרמב"ם שהשבועה ... מפי אחרים"

על דעת בי"ד

שבועות לט ע"א, "וכשמשיעין אותו ... ועל דעתו וכו'"; ושם לט ע"ב, "וכשמשיעין אותו ... קניא דרבא"
נדרים כד ע"ב, המשנה ובגמ' עד "אלהי מצרים" (כה ע"א) [בעיקר – דף כה ע"א, "ועל דעתיה דנפשיה ... דקושטא משתבע"]
ספר הישר לר' תם (חלק התשובות) סימן לד, "בענין מי שקפץ ... דלא צריכא" (אות ג)
רשב"א ב"ק קו ע"א ד"ה לא קשיא, עד "בפני בי"ד"
מאירי גיטין לה ע"א בד"ה קפצה, "והם מפרשים ... הפוסקים כרב"

¹ר' חננאל ב"ק ע"א

[לא קשיא כאן בקפץ כאן בלא
קפץ]. ש"מ²²⁶ מאן דקפץ ונשבע אינה
שבועה. והא דגרסינן בגיטין²²⁷ מודה
רב בקופצת, לאו שנחשבת לה כשבועה,
אלא רב דלא הוה מגבי כתובה
לארמלתא, בקופצת מודה שמשיעיה
ומגבי לה כתובה²²⁸.